

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Identifikátor materiálu	EU: ICT – 3 – 48
Anotace	Prezentace stručně popisuje pojem osvícenství, podává základní informace o vládě a významných reformách Marie Terezie a Josefa II.
Autor	Mgr. Blanka Šteindlerová
Jazyk	Čeština
Vzdělávací oblast	Člověk a společnost
Vzdělávací obor	Dějepis
ICT = Předmět / téma	Dějepis/Novověk
Očekávaný výstup	Žák chápe pojem osvícenství, časově zařadí vládu Marie Terezie a Josefa II., zná základní informace o reformách obou panovníků.
Speciální vzdělávací potřeby	- zdravotní postižení - LMP
Klíčová slova	osvícenství, Marie Terezie, Josef II., absolutismus, patent, reforma
Druh učebního materiálu	Prezentace
Druh interaktivity	Kombinace
Cílová skupina	Žák
Stupeň a typ vzdělávání	základní vzdělávání – druhý stupeň
Typická věková skupina	13 - 14 let / 8. ročník
Období tvorby DUM	3/2013

OSVÍCENSTVÍ

DOBA VLÁDY
MARIE TEREZIE
A JOSEFA II.

OSVÍCENSTVÍ

- období, ve kterém je kladen důraz na rozumné uvažování člověka
- bylo ovlivněno antikou, renesancí a rozvíjející se vědou
- nejvýznamnější události v dějinách ovlivněné osvícenstvím:
 - **Velká francouzská revoluce (1789-1799)**
= lid svrhl krále a ujal se vlády
 - **boj amerických kolonií za nezávislost (1775-1783)**
= britské kolonie se osvobodily a vznikly Spojené státy americké

OSVÍCENSTVÍ V ČECHÁCH

- nastupuje po době pobělohorské, době temna
- je spojeno zejména s vládou Marie Terezie a jejího syna Josefa II.
- způsob jejich vlády je označován jako **osvícenský absolutismus**
 - tzn. absolutní panovník, ovlivněný myšlenkami osvícenství, prosazuje reformy v politice i celé společnosti
- ❖ absolutní=úplný, neomezený, naprostý

MARIE TEREZIE

- arcivévodkyně rakouská, královna uherská a česká
- vládla v letech 1740-1780
- byla dědičkou habsburských zemí
- v prvních osmi letech své vlády musela bojovat o rakouské dědictví proti Prusku, Bavorsku, Sasku a Francii
- jediná žena vládnoucí na českém trůně
- porodila celkem 16 dětí

MARIE TEREZIE

JOSEF II.

- císař svaté říše římské, král český, uherský, chorvatský, arcivévoda rakouský...
- nejstarší syn Marie Terezie
- od roku 1764 vládl společně se svou matkou
- v letech 1780-1790 vládl sám
- během své vlády vydal přes 6000 nařízení

JOSEF II.

REFORMY

- některé „patenty“ (nařízení vydaná panovníkem) jsou připisovány Marii Terezii, nejspíš se o ně ale zasloužil její syn
- daňová reforma
- zrušení cenzury
- zrušení klášterů, které se nezabývají vzděláváním nebo ošetřováním nemocných
- ❖ cenzura=kontrola a omezování možnosti sdělovat informace

TOLERANČNÍ PATENT

- říjen 1781
- povolil nebo spíš toleroval na území rakouské říše i jiné vyznání než katolické
- od roku 1782 byla tolerována i židovská víra, židé mohli studovat a někde i vlastnit půdu

PATENT O ZRUŠENÍ NEVOLNICTVÍ

- listopad 1781
- nevolnictví bylo nahrazeno opět poddanstvím, roboty byla zachována
- lidé se mohli bez povolení své vrchnosti stěhovat, uzavírat sňatky mimo panství, dát děti vyučit řemeslu nebo studovat
- z poddanství se mohli vykoupit
- zrušení nevolnictví přispělo k rozvoji začínajícího průmyslu ve městech

VŠEOBECNÝ ŠKOLNÍ ŘÁD

- 1774
- povinná školní docházka dětí od 6 do 12 let (chlapci i dívky)
- vyučovacím jazykem byla němčina, učilo se ale i v češtině

ZOPAKUJME SI

- Co znamená osvícenství?
- Období dějin lidské společnosti, které kladlo důraz na rozumné uvažování člověka. Bylo ovlivněno antikou, renesancí a rozvojem vědy. Nejrozšířenější bylo v 18. století.
- Kteří dva významní panovníci vládli v této době v Čechách?
- Marie Terezie, Josef II.
- Jaký byl mezi nimi příbuzenský vztah?
- Byli matka a syn.
- Jak se projevovalo jejich osvícenství?
- Snažili se – zejména Josef II. – o reformy politického a společenského života.
- Znáš nejvýznamnější reformy těchto panovníků?
- Všeobecný školní řád (povinná školní docházka)
- Toleranční patent
- Patent o zrušení nevolnictví

Zdroje:

Uveřejněné odkazy [cit. 2013-3-29]. Dostupné pod licencí Wikipedia na WWW:

Marie Terezie:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Maria_Theresia_I.jpg

Josef II.: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Joseph_II.jpg